

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus IV. De extensione & communicatione privilegiorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

aliquod esset, tunc esset iudicis ordinarii: sed huius præiudicium non est, cum delegatio ab ipso procedat, eiusque nomine exerceatur. Ita communis.

Dixi notanter, *sine expressione* &c. nam si datur pro determinata persona, sive sit in favorem dispensandi, sive dispensandi, strictè interpretandam esse, probabilis docent Suarez l. 6. de LL. c. 17. n. 7. Sayr. to. 1. c. 11. n. 8. Palaohic puncto 11. n. 5. tunc enim facultas dispensandi censetur virtualiter esse inchoata dispensatio, quæ est strictæ interpretationis.

12. Sed, inquis: Cum dispensatio sit strictæ interpretationis, cur non & facultas dispensandi, cum potentia & facultas sit propter actum? Respondeo, dispensationem in particulari esse vulnus legis, ideoque strictè interpretandam; non verò dispensationem in communi, sub qua multæ continentur bono communi, rectæque gubernationi necessariæ. Unde cum potestas dispensandi absolute data non respiciat aliquam dispensationem determinatè, sed indeterminatè quamcunque utilem & necessariam pro bono communi, ideo est beneficium Reipubl. bonoque communi necessarium, ac proficuum, estque non minus amplè interpretationis, quàm potestas ordinaria dispensandi. Hinc

13. Inferes secundò. Potestatem Episcopis concessam in Trid. Sess. 24. c. 6. de reform. esse latè interpretandam, quia est facultas data indefinitè pro bono communi Ecclesiæ, atque inclusa in corpore Juris. Palao n. 6. cum Sanch. aliisque.

14. Inferes tertio. Potestatem eligendi Confessarium, qui absolvat à reservatis, vel dispenset in

votis, aliisque canonicis impedimentis, concessam per Jubilæum, vel Bullam Cruciatæ, esse latè interpretandam ex duplici causa; primò, quia datur ad bonum commune Ecclesiæ, & subveniendum publicis ipsius necessitatibus, adedque continet favorem Religionis, & piæ causæ. Secundò, quia datur ad obtinendam efficacius Indulgentiam & remissionem peccatorum, quæ est purus favor, nec in juris communis, nec in ullius alterius cedens præiudicium. Ita Suar. l. 6. de Voto c. 16. n. 3. Palao cit. n. 7. Petichacher de Leg. q. 8. n. 6.

Inferes quartò. Potestatem alicui in particulari, & in bonum privatum ipsius concessam, eligendi Confessarium, qui ipsum absolvat à censuris, & casibus reservatis, esse strictè interpretandam, quia continet exceptionem à jure communi, quo omnes alii tenentur pro absolutione accedere iudicem superiorem, neque amplius militat favor boni communis, religionis & piæ causæ. Ita AA. citati.

Inferes quintò. Privilegia Religionum alicui S. Ordini, Provinciæ, Monasterio sive directè sive per communicationem concessa regulariter habere latam interpretationem; quia sunt purus favor, & beneficium Principis, & quidem favor religionis & piæ causæ, quo nulli inferitur injuria, aut præiudicium à Summo Pontifice, uti habet in terminis D. Thomas in 4. dist. 17. q. 3. a. 3. quæstiunc. 5. ad 1. & in opusc. 19. contra impugnatores Religion. c. 4. prope finem, & tenent Palaus tract. 3. disp. 4. puncto 10. n. 6. Azor l. parte 1. 5. c. 23. q. 2. Laymann l. 1. tract. 4. c. 23. n. 6. Bordon. to. 2. resolut. 32. Salmantic. hic puncto 6. n. 86. aliisque complures.

ARTICULUS IV.

De extensione & communicatione privilegiorum.

SUMMARIA.

1. Privilegium non extenditur nisi ad casum formaliter, aut virtualiter expressos.
2. Similitudo, aut paritas rationis, non sufficit ad extensionem.
3. Objectiones solvuntur.
4. Quid sit, & quomodo fiat communicatio privilegiorum?
5. Per communicationem non tribuitur usus, sed jus utendi.
6. Potest extendi ad privilegia concedenda.
7. Clausula restringens quandoque impedit communicationem.
8. Effectus communicationis.
9. Omnes Religiosi Ordines probabiliter communicant in privilegiis.
10. Etiam in concedendis.
11. An privilegium uni Ordini vel loco concessum extendatur ad omnes?
12. Ratio in contrarium.
13. Resolutio cum limitatione.
14. Concessa Officialibus unius ordinis ratione officii communicantur Officialibus alterius Ordinis.
15. Privilegia Prælatorum non sunt communicata inferioribus.
16. Privilegia alicujus Religionis statui adversantia illi non communicantur.
17. Privilegia derogantia juri tertii non communicantur.
18. In communicatione non comprehenduntur gratia prævio examine Cardinalium particulariter concessa.
19. Privilegia Societatis Jesu communicantur sine dependentia à Generali Ordinis.

§. I.

De extensione privilegiorum.

Discendum primò. Privilegium non extenditur, nisi ad casum & personas formaliter, aut virtualiter in privilegio expressos. Ratio est, quòd privilegium unice dependeat à voluntate privilegiantis, quæ non nisi verborum expressione sit manifesta. Unde communiter dicitur, privilegia tantum valere, quantum sonant. Dixi tamen formaliter & virtualiter: nam illa dicimus exprimi virtualiter, sine quibus privilegium inutile redderetur, nullumque commodum afferret privilegiato; cum igitur Princeps in privilegio inten-

intendat commodum & favorem privilegiati, etiam illa, sine quibus commodum non subsistit, expressisse censetur. Ideo privilegium concessum Sacerdoti celebrandi tempore interdicti, censetur etiam concessum ministro, sine quo non celebraret; concessum Domino etiam censetur concessum servo, sine quo Sacrum non accederet.

Dices. Privilegium nobilitatis concessum marito vel patri, etiam extenditur ad uxorem & liberos, nec tamen mariti nomine uxor, nec patris nomine comprehenduntur filii. Respondeo cum Palao punct. 12. n. 2. Hanc extensionem non fieri ex vi privilegii, quo maritus & pater nobilitantur, sed ex distincta juris dispositione, quâ uxor & liberi admittuntur in participationem nobilitatis, quoties illâ maritus & pater decorantur.

2. Dicendum secundò. Privilegium non extenditur ad alios in privilegio non expressos propter similitudinem, paritatem, vel majoritatem rationis. Suarez l. 8. c. 28. n. 11. Palao, Petschacher citati.

Ratio in primis est eadem, quæ priùs; quia privilegium dependet à voluntate concedentis; si ergo uni potius concedatur, quàm alteri, non est causa illud ad alterum extendendi. Præterea privilegium est lex privata & particularis, quâ Princeps beneficium alicui ex speciali ratione concedit: ergo tametsi sit eadem, vel efficacior ratio in alio, non tamen bene inferitur, quòd eidem Princeps beneficium conferre voluerit. Tandem si valeret ista extensio, nihil esset in privilegiis solidum & firmum, multiq; etiam invito Principe privilegio gauderent. Ita AA. citati.

3. Objic. primò *c. per venerabilem, qui filii sunt legitimi*: ubi Pontifex argumento à majori ad minus probare videtur, dispensationem concessam illegitimo ad actus spirituales etiam extendi ad temporales.

Secundò in *c. ex parte tua, 22. de decimis*, privilegium concessum Abbati percipiendi decimas de laboribus terræ suarum parochiarum extenditur ad novalia. Tertiò. Privilegium dispensandi in votis etiam extenditur ad vota jurata, & facultas concessa beneficiario ad percipiendos fructus in absentia, causâ studii Theologici, etiam extenditur ad absentiam causâ studii Juris Canonici.

Respondeo ad 1. illam probationem non esse ipsius Pontificis Innocentii III. sed partis sollicitantis dispensationem pro filiis illegitimis. Ad 2. Respondeo, quia novalia pertinebant ad terram Abbatis, de cujus frugibus concedebantur decimæ, idcirco hæc non est extensio, sed tantum maior privilegii interpretatio. Ad 3. eadem est responsio, quia vota jurata per accessionem voti non extrahuntur à ratione voti: unde in dispensatione voti sufficienter comprehensa intelliguntur.

§. II.

Quomodo tribuatur privilegium per communicationem?

4. Communicari privilegium, est, jus per privilegium concessum uni, etiam concedi alteri,

quod tripliciter fieri posse rectè advenit Palao citatus. Primò per applicationem ejusdem privilegii ad plura subjecta æquè principaliter sine nova concessione: quemadmodum privilegium concessum Religiosis existentibus tempore concessionis, successivè extenditur & applicatur ad alios, qui sunt membra Religionis. Secundò per extensionem ad aliqua subjecta secundariò & accessoriè: sicuti privilegium concessum domino, secundariò, & accessoriè extenditur ad servum ipsius. Utriusque privilegii hæc est effectio, ut illo aucto, vel diminuto respectu illius, cui primò aut principaliter est concessum, etiam auctum & diminutum censatur respectu illorum, ad quos extenditur. Tertiò propriè privilegium communicatur per novam concessionem, quando privilegium ejusdem rationis conceditur ad imitationem alterius jam priùs alteri subiecto concessi; idque reipsâ parùm differt à privilegio *adinstar*, antea exposito. Hinc

Inferes primò, per communicationem privilegiorum non communicari usum privilegii, sed jus illo utendi; unde licet unus non utatur privilegio per communicationem pluribus concessio, nullum exinde præjudicium generatur aliis talis privilegii communicationem habentibus, ut habet Panormitanus in *c. cum accessissent de consuetudine*, & Sylvester verbo *privilegium* §. 11.

Inferes secundò. Quamvis absolute communicatio privilegiorum non extendatur ad concedenda de futuro, sed solum complectatur concessa juxta statum, in quo privilegium tempore communicationis invenitur; tamen si hanc concedentis intentionem verba expriment, etiam extendi ad concedenda de futuro, prout de facto omnes Religiones gaudere communicatione privilegiorum tam concessorum, quam concedendorum docent Pellizar. tract. 2. c. 1. n. 44. Joannes à Cruce l. 2. c. 4. conclus. 3. Reding controversi. 3. n. 2.

Inferes tertiò. Si in ipsa communicatione privilegiorum addatur clausula restringens: *Ne communicentur aliis communicata, qui privilegio communicationis gaudent*: tunc non censeri privilegium aliis communicatum, nisi per specialem clausulam ejusmodi prohibitioni derogetur: quia privilegia operantur juxta intentionem concedentis verbis expressam: atqui per talem clausulam sufficienter declaratur, non fuisse intentionem Principis, hæc aut illa privilegia in specie sub generali communicatione privilegiorum comprehendendi. Et suffragatur illud vulgatum: *generi per speciem derogari, & sub generali clausula non venit, quæ Princeps non esset in specie verisimiliter concessurus*, Petschacher q. ultima. a. 1. §. 13.

Inferes quartò. Effectum communicationis esse primò, quòd privilegium communicatum fiat æquè proprium illi, cui communicatur, quàm cui erat originariè concessum, ita ut illo quilibet independenter ab altero uti possit, & si forte contingat, uni ipsorum privilegium restringi, vel ablatum auferri, non ideo alteri sit restrictum, vel ablatum, sed is, cui fuit communicatum, illo secundum statum, quem habebat tempore communicationis, uti possit: quia licet privilegium communicatum in ipsa concessione & communi-

eratione suam efficaciam obtineat juxta modum, limitationem, & restrictionem, quæ fuit originariè concessum, cum sit privilegium adinstar, neque communicari possit, quod non præexistit: ramen in facto esse, & in conservari non amplius dependet à privilegio originariè concessio, unde tametsi integer Ordo extingueretur, qui privilegio originariè gaudebat; nihilominus alius Ordo habens communicationem, nullum privilegii detrimentum pateretur.

§. III.

De Communicatione Privilegiorum inter Religiosos.

9. Dubitatur primò. An omnes Religiones Mendicantium & non Mendicantium communicent in privilegiis? hoc est, an, sicuti Religioni conceditur privilegium, illud etiam aliis Religionibus censetur concessum?

Respondeo primò. Probabile est, omnes Religiones etiam non mendicantes communicare in privilegiis. Ita Joannes de Cruce loc. cit. concl. 1. Salmantic. c. 1. de privileg. punct. 7. n. 90. Pellizar. cit. n. 41. Petrus, ab Ang. in spec. privileg. disp. 2. sect. 1. Rodriq. to. 3. q. 10. a. 1. Tamburinus to. 1. disp. 17. q. 1. n. 12. Lezana to. 1. c. 3. n. 17. Miranda to. 2. q. 46. a. 3. quorum fundamentum est. Si Summi Pontifices variis Ordinibus Mendicantium dederunt communicationem privilegiorum, aliis Ordinibus tam Mendicantium, quam non Mendicantium concessorum; ac rursus eandem communicationem tribuerunt Religiosis non mendicantibus, tunc rectè inferitur, quòd omnes Religiones tam mendicantium, quam non mendicantium acceperint ejusmodi communicationem privilegiorum: atqui Summi Pontifices ejusmodi communicationem tribuerunt, prout ostendunt præcitati A. A. ex plurimis Bullis Summ. Pontificum, Ordinumque Bullariis, quæ videre est apud eosdem.

10. Dubitatur secundò. An Religiones habeant communicationem in privilegiis tantum concessis, vel etiam in concedendis, quando Pontifex in concessione communicationis non facit specialem mentionem etiam de privilegiis futuris & concedendis?

Negativam tenent Basilius V. privileg. n. 11. Suar. c. 16. n. 8. Palao tract. 3. disp. 4. p. 2. §. 9. n. 1. Affirmativam non minùs probabiliter tueretur Emmanuel Rodriq. qq. reg. to. 3. q. 10. a. 1. Miranda to. 2. q. 46. a. 5. Hier. Garcia tract. 8. diff. 1. dub. 4. n. 3. Salmantic. cit. n. 98. Ratio est: Qualibet Religio communicat cum aliis Religionibus in privilegiis concessis: sed sunt plures Religiones quibus concessa est participatio & communicatio in privilegiis etiam concedendis, prout Leo X. concessit Dominicanis & Minoribus, Clemens VII. Carmelitis, Gregorius XIII. Cisterciensibus, Paulus V. Societati: ergo Religio communicans cum altera in privilegiis concessis, etiam communicat in concedendis.

11. Dubitatur tertid. An privilegium uni Ordini vel Monasterio concessum, per communicationem extendatur ad totum Ordinem, vel alias Religiones? Affirmativam cum pluribus ample-

R. P. Mezg. Schol., Tom. II.

ctitur Joannes de la Cruz l. 2. c. 4. conclus. 3. ex ea ratione, quia Clemens VIII. in Bulla 21. & 22. gratias & privilegia concessa Monasterio montis Serrati communicavit toti Ordini S. Benedicti, sicut de privilegiis concessis Monasterio Vallisolerano D. Ben. testantur Salmantic. citati n. 108. & de Monasteriis Minorum, ac Prædicatorum affirmat præcitus de la Cruz. Cùm igitur Summi Pontifices Ordinibus præcipuè Mendicantium amplissimam facultatem tribuerint communicandi privilegia quibusvis Congregationibus, Societatibus, piisque locis concessa, videntur privilegia uni Monasterio concessa, ad integros, imò ad omnes SS. Ordines per communicationem extendenda.

Verùm, ut optimè advertunt Salmanticenses loco citato, hæc sententia in tanta amplitudine accepta non potest subsistere, tanquam aliena à mente Summorum Pontificum nimio opere exorbitans à jure communi, & parens multarum confusio-nium; quis enim credat, privilegia concessa alicui Conventui in partibus Infidelium propter inopiam SS. ministrorum, etiam concessa aliis Provinciis inter medios fideles absque simili difficultate constitutis, aut privilegia & indulgentias concessas alicui monasterio propter aliquam celebrem peregrinationem, corpus alicujus sancti, miraculosam imaginem &c. per communicationem extendendas esse ad alia monasteria, & pia loca, ubi ejusmodi motiva deficiunt?

Respondeo igitur. Privilegia & gratiæ uni loco concessa tunc per communicationem extenduntur etiam ad alia Monasteria, & Religiones, quando motivum concedendi est idem, simile vel æquivalens in omnibus, ut titulus Religionis, doctrinæ &c., secus si motivum sit alicui loco singulare, & quasi personale, Suarez de leg. l. 3. c. 28. Lezana to. 2. c. 1. n. 52. Salmantic. cit. n. 115. Secunda pars liquet ex difficultatibus primùm numero præcedenti oppositis. Prior pars assertionis inferitur ex amplissima concessione communicationis facta per Summ. Pontiff. & num. 11. exposita, quæ sub modò dicta limitatione sufficientem fortitur effectum.

§. IV.

Corollaria.

Colliges primò. Privilegia concessa Generali Præfidenti, Abbati, Provinciali, Confessariis, Concionatoribus, Doctoribus, Lectoribus unius Ordinis ceteri communicata Generali, Abbati, &c. alterius Ordinis, supposito, quòd propter superioritatem, aut ministerium concedantur, quod & aliis Ordinibus est commune. Similiter Indulgentiæ concessæ uni Religioni pro festis sui Ordinis, censentur communicatæ aliis Religionibus pro suis festis & Patronis, non obstante, quòd plurium Sanctorum festa in uno, quàm in alio ordine celebrentur, sic declaravit & concessit Ordini Prædicatorum Jul. 2. Bull. 8. & Sixtus IV. Bull. 33. apud de la Cruz citatum n. 2.

Colliges secundò. Privilegia Prælati concessa non communicari inferioribus; e.g. quæ dantur Provinciali non censentur communicata Priori,

X x 2

Priori,

Priori, quæ Priori, non sunt communicata Conventuali, quia superioritas, propter quam concessa fuisse suppono, non reperitur in inferioribus: Unde nec privilegia concessa Abbati Cassinensi, tanquam Patri & Abbati Abbatum, ob singularem & caracteristicam proprietatem ipsi soli competentem, ad alios Abbates extendi possunt. Privilegia tamen Religiosis in commune concessa, etiam concessa sunt Superioribus; neque enim per prælationem desinunt esse Religiosi, sed in favorabilibus cum subditis Religiosis participant.

16. Colliges tertio. Privilegia alicujus Religionis statui, statutis, legibusque adversantia illi non communicari: nam prout opponuntur regulis & legibus, sunt odiosa & restringi debent, & quod in favorem conceditur, non debet derogari in odium; neque potest præsumi de universali Pastore, quod intendat regularem observantiam relaxare, Pellizar, cum communi. Et ita licet Mendicantes per communicationem habeant privilegia non Mendicantium, non tamen possunt celebrare Divina in Pontificalibus, quia hoc repugnat ipsorum statui, sicuti nec privilegia Ordinibus Militaribus concessa aliis Religiosis communicantur.
17. Colliges quarto. Non esse locum communicationi in privilegiis, quæ dantur alicui Ordini contra jus tertii: quia per generalem concessionem sine clausulis derogantibus non censetur Princeps derogare velle alterius juri quæsito. Unde licet Dominicani habeant privilegium non solvendi quartam funeralem, non sequitur, quod alii Religiosi per communicationem gaudeant eodem privilegio, quia est contra jus Ec-

clesiarum parochialium, pro qua sententia duas declarationes Cardinalium allegat Barboia, de offic. & potest. P. c. 25. n. 9.

Colliges quinto. Sub communicatione privilegiorum non comprehendit illas gratias, quæ per Brevia particularia præcedente examine & decreto alicujus Congregationis alicui monasterio, vel Religioni conceduntur; quia comparantur inter illa, quæ raro & difficulter conceduntur, sapiuntque propterea naturam singularem gratiarum: qualis est facultas celebrandi de aliquo Sancto, reducendi numerum Missarum, alienandi bona, &c. Ita Lezana to. 3. V. Missa n. 51. Petrus ab Ang. disp. 2. sect. 2. n. 17. aliique.

Colliges sexto. Illam restrictionem, quæ Gregorius XIII. voluit, ne Religiosi Societatis Jesu suis, aut aliorum communicatis privilegiis uterentur, nisi in quantum sunt ab ipsorum Generali communicata, non obesse aliis Religiosis, quin communicatis privilegiis Soc. Jesu etiam independentem à suo Generali uti possint: quia illa restrictio non est privilegii, sed unius, in quo voluit S. Pontifex, Religiosos Societatis à suo Generali dependere, eò quod hoc sit proprium statui Societatis, ut tota ipsius gubernatio à primo Capite dependeat. Unde in Bulla dicitur: *propter infiniti ipsius ab aliis Religionibus diversitatem.* Quæ ratio cum non militet in aliis Religionibus, & aliàs non onera & odia, sed favores communicentur, non est ratio, cur ejusmodi restrictio ad alios Ordines extendi debeat. Ita Palao tract. 3. disp. 4. p. 2. §. 9. n. 4. cum Pellizar. Rodrig. aliisque plurimis.

ARTICULUS V.

De causa efficiente & subjectiva privilegiorum.

SUMMARIUM.

1. Legislator est causa efficiens privilegii.
2. Conferuntur subditis & non subditis.
3. Desertores Religionum & expulsi privantur privilegiis.
4. Illimitato privilegio licet uti ubique.
5. Item si nulli juri adversetur.
6. Item tamen si adversetur juri communi.
7. Non licet uti privilegio contra leges municipales, quibus etiam peregrini ligantur.
8. Licet uti privilegio contra pariter privilegiatum.
9. Regule in privilegiis inaequalibus observande.
10. Exponitur axioma juris: Privilegiatus non gaudet privilegio contra pariter privilegiatum.
11. Quandoam sufficiat privilegium à superiore Principe contra præceptum Principis inferioris particulare.

§. I.

A quo, & cui privilegium concedi possit?

1. **Q**uæres primò. Quis possit privilegium concedere? Respondeo. Privilegium conce-

dere potest solus Legislator. Nam vel privilegium est contra jus, adeoque includit dispensationem & derogationem legis; & hoc clarum est soli Legislatori competere, aut est præter jus commune, vel municipale, & tunc saltem obligat subditos, ne privilegium impediatur in alio sui privilegii, quem esse indirectum effectum privilegii initio dictum est: sed etiam istud nempe potest nisi Legislator. Atque ita docent Suarez l. 8. c. 8. n. 1. Salas disp. 17. sect. 3. Palao tract. 3. disp. 4. p. 4. n. 1. Potest igitur Pontifex & Imperator concedere privilegium derogans juri communi, Episcopus legi Diocessanæ: omnes tamen in materia sibi subjecta, in qua subditos obligare possunt.

Quæres secundo. Cuiam possit concedi privilegium? Respondeo, si privilegium est dispensativum legis, tunc solum conferuntur subditis, ut patet ex dictis; soli quippe subditi lege stringuntur. Si privilegium est pure concessivum favoris, etiam conferri potest non subditis: non enim privilegiatus obligatur ad usum sui privilegii, sed illud accipit per modum liberæ donationis, & sic Princeps potest forensibus concedere benefi-